

paa Sligt, og det er derfor, at jeg ikke har villet tilbageholde disse Øtringer. Men, naar den ærede Finansminister erkjender, at det er store Øffre, han kræver af Skatteyderne, og naar vi ikke tør tvivle om, at denne hans Udtalelse meer eller mindre er en Folge af og staaer i Overensstemmelse med en Overveielse, som er pleiet af det samlede Ministerium, da tør jeg dog vel spørge: Naar en Regjering fordrer yderligere Anstrengelser af Landet, mon det da ikke er naturligt og billigt at vente, at denne Regjering vil erkjende det som en af sine første Pligter, intet Dieblik at forsømme, intet Dieblik at lade gaae tabt med at bringe saadanne Reformer frem, som kunne udvikle Landets indre Velstand og Velvære og derved give det Kraft? Jeg havde haabet, at vi i al Fald igjennem denne Lov havde faaet et Billede af hvad Ministeriet i det Hele eller de enkelte Ministre i Særdeleshed maatte ville frembringe til en saadan Udvikling af vore aandelige og materielle Kræfter. Men jeg maa tilstaae, at det forekommer mig nedslaaende, at saagodt som Alt, hvad vi have sporet i denne Reining, indskrænker sig til Cultusministerens Øtringer, at han denne Gang, for at staae Forsamlingens Tid og Kraft, vilde indskrænke sig til en lille Plakat, som jeg imidlertid ikke videre skal opholde mig ved, medens vi fra de andre Ministerier forgæves imødesee indtil dette Dieblik netop de Reformer, som baade for vore constitutionelle og vore materielle Kræfter ere saa overordentligt nødvendige. Jeg har nyligt nævnt Commune-Loven, om hvilken vi imidlertid Intet have hørt. Jeg skal dernæst blot henpege paa de Reformer i Landboforholdene, som, ifølge den, jeg kunde gjerne sige „eclat,” hvormed November-Ministeriet har optaget denne Sag, vi visstelig kunde have ventet allerede nu at være fremkomne. Jeg vil imidlertid troe, at den ærede Indenrigsminister, som jeg nu seer paa sin Plads, vil kunne glæde os med den Efterretning, at idetmindste nogle af disse Love, f. Ex. om Hoveri-Afsløsningen og Jagt-Loven ville vise sig allerede i denne Session. Men holder jeg mig mere specielt til det, som i visse Henseender ligger mig nærmest og mere paa Sinde, til Landbo-Væsenet, da maa jeg tilstaae, at

en nærmere Betragtning, navnlig af Domaine-Budgettet, af det Bilag, som fremstiller Domainernes Tilstand, ikke spaaer mig det allergunstigste Resultat. Jeg troer, at Forvaltningen af vort Domaine-Væsen giver et temmelig tro, om end ikke et meget glædeligt Billede af den Aand, som kun altfor meget har vidst at gjøre sig gjældende i vor Stats-Forvaltning. Vi ville saaledes finde, at et stort Brutto-Beløb udkommer, men giver dog kun ringe Netto til Staten, fordi den hele Forvaltning er overdyngtet med Bestyrelses-Udgifter. Ja, jeg nægter ikke, jeg troer ogsaa, at en nøiere Betragtning af dette Forhold skulde kunne vise, at medens man umiskjendeligt i den senere Tid har ladet det være sig angeligt at søge Indtægterne af Domainerne forhøiede, saa har man knyttet disse Bestræbelser eenfaldigt til Fæstegodsset og til Bøndergodsset under Domainerne, og Frugten deraf er for mig idetmindste væsentligt kun bleven den, at det bærer en kostbarere Administration med tildeels urimeligt rigt lønede Chefer i Spidsen. Jeg nævnte Domainerne; under disse maae ogsaa henregnes Forst- og Jagtvæsenet. Jeg mindes, at Statsraadet ifjor paa et Andragende fra Bønderstandens Side igjennem nogle af dens Organer tog blandt Andet Jagtvæsenet under Forhandling; jeg troer ogsaa at vide, at man kom til en Beslutning derom, men dog staaer Jagtvæsenet desuagtet i nærværende Budget paa den selsamme Fod som for 2 Aar siden. Budgettet opfører Udgifter hertil, det viser vel et Overskud af 1 Rbd. (Latter); men det viser senere hen, at dette Overskud er illusorisk; thi nedenunder kommer en større Udgift paa nogle Tusinder. Men hvad det ikke tager med, er, for at give et Exempel, som en øret Rigsdagsmand for Frederiksborg Amt i dette Dieblik har fourneret mig med, det er, at der f. Ex. i Kronborg District i Jagt-Aaret 1849 til 1850. er forbrugt circa 387 Vogne, 68 Par Forspands-Heste og 4512 Klappere (Hør! Hør!) Der er endnu Mere, som jeg dog ikke her skal anføre. Men jeg vil kun spørge: Er det en Omgang med Borgernes Tid og Kræfter i et Dieblik som dette, hvor man fordrer saa yderligt af dem, og hvor man maa være fattet